

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

Justiitsministeerium
info@just.ee

Meie 30.03.2021

Eesti Advokatuuri äriõiguskomisjoni arvamus füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse eelnõu osas

Täname Justiitsministeeriumit kaasamise eest. Edastame Eesti Advokatuuri Äriõiguskomisjoni (edaspidi „Komisjon“) nimel oma ettepanekud füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse eelnõu, mis on valminud maksejõuetusõiguse revisjoni II etapi raames ja käsitleb füüsilise isiku maksejõuetuse menetlusi, saneerimismenetlust, osas.

Seaduseelnõust ei ilmne selgelt, et usaldusisiku ülesanne on tagada võlausaldajate võrdne kohtlemine ja kaitse. Kuna usaldusisiku ülesanne on ka võlgniku abistamine, siis paneb see usaldusisiku väga konfliktssesse olukorda kui seadus ei näe ette selgeid printsiipe, millest lähtuda ning võlausaldajate võrdne kaitse peaks olema seejuures läbiv printsiip.

Soovitame kaaluda maksejõuetusteenistuse järelevalvet ka usaldusisiku tegevusele (nt. peab andma regulaarseid ülevaateid oma tööst ja füüsilisest isikust pankrotivõlgniku tegevusest).

Soovitame kaaluda võlgniku kohustustest vabastamise menetlust automaatselt ka võlausaldaja maksejõuetusavalduse korral. Tihti ei saa võlgnikud sellistest juriidilistest mõistetest aru ja võivad teadmatusel on huve kahjustada. Kaaluda võiks vastupidist lahendust hetkel välja pakutule, kus võlgadest vabastamise menetlus oleks automaatne ning võlgnik peab võlgadest vabastamise menetluse mittealgatamist eraldi taotlema ning sellisel juhul saab kohus võlgnikule selle tagajärgi veel võlgnikule selgitada.

Soovitame kaaluda elatisnõuete ümberkujundamisel maksimumtähtaja kehtestamist, mille võrra saab elatisnõude tähtaega pikendada ja seda osadena täita (§ 20 lg 2). Elatisnõude tähtaja edasilükkamisel peaks olema tagatud miinimumsumma tasumine elatisvõlgniku poolt, et tagada ülalpeetavatele mingi mõistlik elatusmiinimum ka antud menetluse ajal.

Eelnõuga soovitakse lisada äriseadustikku täiendavad juhatuse liikme hoolsuskohustuse normid (§ 112¹ lõiget 1 täiendatakse esimese lausega; § 180 lõiget 5¹ täiendatakse esimese lausega ja § 306 lõiget 3¹ täiendatakse esimese lausega) järgmiselt: „Kui täisühingu/osaühingu/aktsiaseltsi majandusolukord on halvenenud ja maksejõuetuse tekkimine tulevikus on tõenäoline, peab juhatus astuma samme majanduslike raskuste ületamiseks, oma likviidsuse taastamiseks, kasumlikkuse parandamiseks ja jätkusuutliku majandamise tagamiseks, sealhulgas kaaluma saneerimisavalduse esitamist.“ Arusaamatuks jääb, kuidas seostuvad vastavad muudatused füüsilise isiku maksejõuetusega ning, miks nende lisamine on ette nähtud just antud seadusega. Lisaks jääb arusaamatuks, kas tegemist on nn. tavapärase hoolsuskohustuse sisustamisega, mis oma olemuselt sobib osaühingu puhul näiteks §

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

187 juurde või tegemist on spetsiifilise hoolsuskohustuse normiga, mis võib tuua kaasa ka võlausaldajate nn. otsenõude juhatuse liikme vastu. Samuti on arusaamatu ja küsitav antud sätete sõnastus ning suhestumine muude negatiivse netovara kohustuslike käitumisnormidega (ÄS § 176 ja 301). Õige ei ole jätta selliseid küsimusi vaid kohtupraktika kujundada, kuna seda tehakse ettevõtjate kulul ja seadusandja võiks püüda selguse poole juba seaduseelnõu välja töötamisel. Leiame, et antud küsimus ja juhatuse liikme hoolsusnormide täiendamine tuleks läbi arutada ühinguõiguse revisjoni raames.

Arvestades 2017-2015 aasta statistikat, siis võrreldes pankrotimenetluste arvuga umbes 5-10 korda rohkem äriühinguid kustutatakse äriregistrist ilma igasuguse sisulise ja võlausaldajaid kaasava menetluseta. Umbes 25% äriühingutest ei esita majandusaasta aruannet. Tegemist on kitsaskohaga, mis vajab samuti ja ehk veelgi enam seadusandja tähelepanu võlausaldajate kaitse vaatenurgast. Seetõttu soovitame tõsiselt kaaluda, et laiendada maksejõuetusteenistuse järelevalvet ka ilma likvideerimismenetluseta äriregistrist kustutatavate äriühingute tegevuse kontrolliks. Hetkel kasutatakse sundlõpetamist selgelt pankrotimenetluse alternatiivina ja võlausaldajatel on väga raske sellest teada saada ja oma menetlusi samaväärselt pankrotimenetlusega kaitsta.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Karin Madisson

Advokatuuri Äriõiguskomisjoni liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Piret Jesse

Advokatuuri Äriõiguskomisjoni esinaine